

Top Tier Impact Risk Girişim Sermaye Fonları Yuvarlak Masa Yemeği

Tarih & Yer: 23 Nisan 2023, İstanbul

Etkinlik Sahibi: İlkay Demirdağ, Top Tier Impact İstanbul Elçisi

Etkinlik Raporu: Sustainfinance (Ayşe Kaşıkçı, Kübra Koldemir, İlkay Demirdağ)

Katılımcılar:

1. [Baris Ozistek](#), [Boğaziçi Ventures](#), Executive Board Member, adına [Derya DAĞLI, CFA](#), Corporate Finance Principal
2. [Can Atacik](#), [Alethina Impact](#) Investments, Founder
3. [Cem Baytok](#), [idacapital](#), Founder
4. [Cem Soysal](#), [iNVENTRAM!](#), CEO, adına [Gülbin Çalışan](#), Strategy and Business Development Senior Manager
5. Erkan Yagcioglu, [Türkiye İş Bankası](#), Managing Director, Venture Capital
6. [Gaye Or](#), [Finberg](#), Coordinator
7. [Gulsum Ciraci](#), [Startupfon](#), Founding Partner
8. [İhsan Elgin](#), [Fintech](#), CoFounder
9. [Kivilcim Cayli](#), MBA, FMVA, [Pareto Ventures](#), Managing Partner
10. [Kubra Koldemir](#), [SustainFinance](#), Co-Founder
11. [Merve Zabcı](#), [Logo Ventures](#), General Partner
12. [Pinar Kavukcuoglu](#), [Pragma Ventures](#), Managing Director
13. [Sinan Uzan](#), [Tekfen Ventures](#), Founder & President
14. [Yağız Karadeniz](#), [DOMiNO Ventures](#), Managing Director
15. [Yigit Arslan](#), [TechOne Venture Capital](#), General Partner

Risk Girişim sermaye fonları günümüzün kompleks sosyal, çevresel, ekonomik ve teknolojik problemlerinin çözümü için büyük önem taşıyor.

“Top Tier Impact Risk Girişim Sermaye Fonları” etkinliğinde sürdürülebilir bir gelecek için yatırım trendleri, girişimcilik fikirlerinin sosyal ve çevresel olumlu etki yaratabilmesi için nasıl ölçeklendirilebileceği ve net sıfır hedeflerine ulaşılabilmesine destek verecek yatırım fırsatları tartışılmıştır.

Soru: Risk sermayesi, bugün karşılaştığımız ekonomik, çevresel, sosyal ve teknolojik zorlukların ele alınmasında büyük bir rol oynayabilir. Siz hangi sektörleri ve yatırım trendlerini sürdürülebilir bir gelecek yaratmak için fırsat olarak görüyorsunuz?

Başarılı girişimler; problemleri doğru tanımlayarak, global olarak ölçeklenebilecek çözümler geliştirmeleri ile dikkat çekmektedir.

Bir girişim fikri için problemin tanımlanmasında dikkat edilecek hususlar şu şekilde sıralandı:

- Problemin popüler olması,
- Büyüyen problem olması,
- Problemin tekrarlanıyor olması,
- Problemin çözümsüzlüğünün pahalı olması,
- Problemin çözümünün adil olması, ve;
- Problemin çözümünün zorunlu olması.

Dünya'daki 3 temel problemin "Gelir dağılımındaki dengesizlik, iklim krizi ve Borç krizi" olduğu

tanımlandı. Bu nedenle de, 3 temel problemin çözümüne yönelik girişim fikirlerinin başarılı olacağı vurgulandı.

Günümüzde "Çoklu krizler teması" ile krizler birbirini tetiklemekte ve buna bağlı olarak krizlerin ölçeği, etki alanı ve karmaşıklığı her geçen gün daha da artmakta. Tedarik zincirlerindeki kırılmalıklar, sosyal adaletsizliklerin artışı ve iklim krizine bağlı felaketler; sosyal ve çevresel konuları yatırımlar için daha önemli bir hale getirmekte.

Bu sebeple, sürdürülebilir olmayan yatırımların, gelecekte sürdürülebilirliğe katkı sağlayacak şekilde evrilmesi gerektiği; sosyal ve çevresel etkileri pozitif anlamda çözebilen girişim fırsatlarının, gelecekte finansal anlamda da daha başarılı olacağı dile getirildi.

Bu doğrultuda, sürdürülebilir bir gelecek yaratılması için fırsat görülen sektörler olarak:

- Gıda,
- Dijital Sağlık Teknolojileri,
- Eğitim Teknolojileri,
- İnşaat,
- Tarım,
- Üretim,
- Emlak/Barınma,
- Akıllı Şehirler,
- Lojistik,
- E-ticaret,
- Su ve Atık Yönetimi,
- Yenilenebilir Enerji, ve;
- Karbon emisimini sağlayan Yapay Zeka Teknolojileri, sıralandı.

Orta ve uzun vadeli trendlere uyumlu, krizlere ve stres testlerine dayanıklı; bu tür dönemlerde küçülmek yerine, büyüme potansiyeli taşıyan iş modellerinin 'öne çıkan yatırım trendi' olduğu dile getirildi.

Sürdürülebilirlik odaklı yatırımların artması ve başarı kazanması için, aşağıdaki konuların geliştirilmesi gerektiğine dikkat çekildi:

- Fon çalışanlarının sürdürülebilirlik bilgilerinin artması,
- Girişimlerin fikir aşamasından itibaren, 'Çevresel, Sosyal ve Yönetişim' konularında bilinçli bir şekilde iş modellerini geliştirmesi,
- Şirketlerin tedarik zincirlerinde sürdürülebilirlik bilincini arttırması ve onların gelişimine destek vermesi,
- Hissedarların, finansal getiri kadar Çevresel, Sosyal ve Yönetişim hedeflerine odaklanması,
- Girişimlerin tüm süreçlerde desteklenmesi, yatırım sonrasında da sürdürülebilirlik hedefleri ve performansları açısından 'takip' edilmesi,
- Bu alanda yapılacak yatırımlar için' teşvik sistemlerinin' geliştirilmesi,
- Kurumlar ile girişimcilik ekosistemi arasında 'işbirlikleri' oluşturulması, ve;
- Bu alana yatırımların artması için doğru 'etki modellerinin' çalışılması.

Son olarak; İsrail'in "Global GDP'nin %50'sini, İşgücünün %65'ini, VC yatırımlarının %6-7 civarı fonlanmasını temsil eden" girişimcilik programı örnek gösterildi ve girişimcilik ekosisteminin gelişimi için 'devlet destekli planlar ve programların' olması gerektiği söylendi.

Soru: Türkiye'de çevre ve insan için ölçülebilir, olumlu katkı sağlayan çözümler geliştiren girişimlerin ölçeklenmesi için ekosistemin nasıl bir dönüşüme ihtiyacı var?

Son 10 yılda Türkiye'de girişimcilik ekosistemi oldukça gelişmiştir ve risk girişim sermaye fonlarının sayılarında da artış gözlenmektedir. Öte yandan, ekosistemin sürdürülebilirliği için, devletin düzenlemeler ile destek vermesi ve gelişmelerin regülasyonlar ile organize edilmesi gerektiği;ve bu sayede iş gücünün ve yetenek gücünün gelişmesinin sağlanması gerektiği dile getirildi.

Sürdürülebilirlik ve sosyal girişimler için farkındalık oluşturulmasının önemi ile; hem ekonomik, hem sosyal hedeflerin bir arada olacağı bir düşünce setinin girişimcilerde olmasının önemine dikkat çekildi. Rekabetin ağırlıklı olarak "fiyat" üzerinden yapılmasının "kısa vadeli" düşünce sisteminden kaynaklandığı; esas rekabetin "işin uzmanlığı" üzerinden yapılması gerektiği ve bunun içinde düşünce sisteminin değişmesi gerektiği paylaşıldı.

Bunun gerçekleşebilmesi için, öneriler ise şu şekilde vurgulandı:

- Tüm paydaşların bu bakış açısı ile eğitim alması,
- Start-up'ların öğrenim eğrilerine (özellikle stratejik ortaklıklarda) kurumların destek sağlaması,
- Stratejik olarak odaklanılacak endüstrilerin belirlenmesi ve girişimlerin ölçeklendirilmesi,
- Üniversitelere teşvik verilmesi,
- Regülasyonlar ile fonlarda sürdürülebilirlik kriterlerinin zorunlu hale getirilmesi,
- Etki yatırımları için teşvik sistemlerinin geliştirilmesi,
- Entegre düşünce sistemi ve raporlamasının yaygınlaştırılması,
- Bu sürecin belli bir evrim süresi olduğu gerçeği unutulmadan, gerçekçi hedefler belirlenmesi, ve;
- Sürdürülebilirlik kriterlerinin şeffaflık ile takip edilmesi.

Bu anlamda dünyadan iyi örnekler de paylaşıldı:

- Portekiz’de akredite olan etki yatırımlarında, yatırımcıların yatırdığı rakamın 2 katı kadar devlet fon sağlamaktadır.
- İsrail teknoloji programı ile GSYİH’nın %15’ini yüksek teknoloji yatırımlarına yönlendirmektedir.
- Global girişimler “disiplin, takım kurma, takım yönetme” gibi konularda öne çıkmaktadır.

Türkiye girişimcilik ekosisteminde geliştirilmesi gereken noktalar da tartışıldı:

- Türkiye’de daha lokal bir düşünce yapısı hakim,
- Türkiye’de ileri aşamaya gelen girişimler için çıkış opsiyonları sınırlı:
 - Halka arz piyasası derin değil,
 - Risk girişim sermaye fonları ile girişim sermaye fonları arasında boşluk var,
 - Çıkış opsiyonlarının kısıtlı olmasına bağlı olarak, girişimler daha konservatif modeller ile hareket etmekte.

Girişimlerin çıkış opsiyonları için; yurtdışı piyasalara açılım ve yabancı yatırım fonları önem kazanmaktadır. Bu anlamda, girişimcilik ekosistemini geliştirilmesi için, öneriler de şu şekilde dile getirildi:

- Risk girişim sermaye fonları ile girişim sermaye fonları için, çatı bir örgütün altında ESG masasının oluşturulması,
- Çevresel, sosyal ve yönetim kriterlerinin yatırım süreçlerine dahil edilmesi ve performansın artırılması,
- Teknoloji girişimlerinin desteklenmesi ve ileri teknoloji yatırımlarının teşvik sistemine dahil edilmesi, ve;
- Doğru politikalar oluşturulması.

Soru: Türkiye'nin net sıfır hedeflerine ulaşabilmesi için yatırımların hangi alanlara yönlendirilmesi gerekir?

Türkiye’de yaşanan deprem nedeni ile “inşaat” sektörünün fark yaratabileceğine ayrıca dikkat çekilerek, net sıfır hedeflerinin yanı sıra, rejeneratif çözümlere de kaynak ayrılması gerektiği ve yatırım yapılması gerektiği paylaşıldı.

Net sıfır hedefleri için ise öne çıkan alanlar olarak:

- Enerji,
- Tarım,
- Madencilik,
- Elektromobilite,
- Biyoçeşitlilik,
- Ormansızlaşmayı önleyen sistemler,
- Sanayi tesislerindeki döngüsel ekonomiyi destekleyen sistemler,
- Tedarik zincirlerindeki emisyonları azaltacak sistemler, sıralandı.